

De invloed van high- en lowbrow culturele smaakvoorkeuren op de educatiebias

Ella Geelink

S3493792

Afdeling Psychologie, Rijksuniversiteit Groningen

PSB3A-BT15: Bachelor These

Begeleider: prof. Toon Kuppens

Tweede beoordelaar:

In samenwerking met: Thies Gehringhoff, Marieke Gödecke, Nynke Hielkema, Katharina

Hildebrandt en Valeria Osorio Remy

28 januari 2022

Abstract

Much research has been done around the world on discrimination and discrimination based on ethnicity, gender, religion and sexual orientation. However, hardly any research has been done into distinctions based on education level and attitudes towards the lower educated. This study examines the relationship between education bias and the assessment of the higher and lower educated. The differences in cultural highbrow and lowbrow taste preferences will be examined. The relationship between different cultural taste preferences and their assessment is also investigated. Finally, it is also examined whether having more meritocratic beliefs leads to more educational bias. An experimental 2x2 research design was used, with systematic variation in education level and taste preferences of potential friends. These potential friends were assessed by 229 participants through a survey. As expected, the results show that the higher educated have an education bias and therefore rate the higher educated more positively than the lower educated. The results also showed that individuals with highbrow taste preferences are rated more positively than individuals with lowbrow taste preferences. However, the effect of education does not appear to depend on the effect of taste preferences. It also appears, contrary to our expectation, that having meritocratic convictions has no effect on prejudice against the less educated. Possible follow-up research could focus on the role of educational bias for behavior and the role meritocratic beliefs may play in our evaluation of the lower and higher educated.

Samenvatting

Er is over de hele wereld veel onderzoek gedaan naar discriminatie en onderscheid op basis van etniciteit, geslacht, godsdienst en seksuele geaardheid. Echter is naar onderscheid op basis van opleidingsniveau en houdingen tegenover lageropgeleiden amper onderzoek gedaan. In dit onderzoek wordt gekeken naar de relatie tussen educatiebias en de beoordeling van hoger- en lageropgeleiden. Daarbij zal gekeken worden naar de verschillen in culturele highbrow en lowbrow smaakvoorkeuren. Ook wordt de relatie tussen verschillende culturele smaakvoorkeuren en de beoordeling hiervan onderzocht. Ten slotte wordt er ook onderzocht of het hebben van meer meritocratische overtuigingen zorgt voor het hebben van meer educatiebias. Er is gebruik gemaakt van een experimenteel 2x2 onderzoeksdesign, met een systematische variatie in opleidingsniveau en smaakvoorkeuren van potentiële vrienden. Doormiddel van een enquête zijn deze potentiële vrienden beoordeeld door 229 deelnemers. Zoals werd verwacht, blijkt uit de resultaten dat hogeropgeleiden een educatiebias hebben en daarmee hogeropgeleiden positiever beoordelen dan lageropgeleiden. Ook is uit de resultaten gebleken dat individuen met highbrow smaakvoorkeuren positiever worden beoordeeld dan individuen met lowbrow smaakvoorkeuren. Echter, het effect van opleiding blijkt niet afhankelijk van het effect van smaakvoorkeuren. Ook blijkt, tegen onze verwachting in, dat het hebben van meritocratische overtuigingen geen effect heeft op de vooroordelen tegenover lageropgeleiden. Eventueel vervolgonderzoek zou zich kunnen richten op de rol van educatiebias voor gedrag en de rol die meritocratische overtuigingen mogelijk spelen in onze evaluatie van lager- en hogeropgeleiden.

Inleiding

Een tijdje geleden was er de discussie gaande of de mbo'er zichzelf een student mag noemen. Ook in het Nederlandse praatprogramma 'Pauw' kwam het ter sprake en hierbij was voormalig hoofdredacteur van de Quote, Sander Schimmelpenninck, te gast die duidelijk liet weten dat hij niet vond dat een mbo'er zich een student mag noemen. Zelf heeft Sander Schimmelpenninck de studie rechten aan de universiteit gevolgd en hij liet dan ook weten dat studeren iets is dat je doet aan de universiteit, oftewel mbo'ers studeren niet.

Volgens de wet werden mbo'ers tot vorig jaar nog 'deelnemers' genoemd. Dit heeft voor mbo'ers voor veel nadelige consequenties gezorgd zoals het missen van studentenkorting, niet mogen deelnemen aan introductieweken, studentensportcentra, studenten kroegen en studie- en studentenverenigingen (NOS, 2018). Nu is het zo dat mbo'ers sinds het studiejaar 2020-2021 toch officieel studenten mogen worden genoemd, en minister van Engelshoven heeft dan ook de oproep gedaan aan studentenverenigingen om zich open te stellen voor mbo'ers. Echter zijn er maar weinig tot geen studentenverenigingen bereid om mbo'ers ook daadwerkelijk toe te laten (Webmeester, 2020). Een van de studentenverenigingen heeft gezegd dat je bij een vereniging komt om gelijkgestemden te ontmoeten, en dat hbo'ers en wo'ers beter bij elkaar aansluiten (Pruis, 2018). Hoe komt het dat discriminatie op basis van opleidingsniveau schijnbaar zo normaal is en zoveel mensen eraan meedoen?

1.1 De positieve invloed van onderwijs

Onderwijs is gerelateerd aan veel soorten gedrag, het maken van bepaalde beslissingen en het kiezen van activiteiten (Lochner, 2011). Daarbij zorgt onderwijs voor een vermindering van misdaad, een verlaging van sterftcijfer en vergroot het de deelname aan de politiek (Lochner, 2011). Ook is educatie een belangrijk mechanisme dat helpt bij het promoten en behouden van een gezonde levensstijl en het maken van positieve keuzes hierin (Feinstein,

Sabates, Anderson, Sorhaindo, & Hammond, 2006). Hoogopgeleiden roken minder, sporten meer, maken gezondere voedingskeuzes, brengen sneller een bezoek aan de dokter en drinken minder alcohol (Ross & Wu, 1995; Schuller et al., 2001). De correlatie tussen educatie en gezondheid is dan ook robuust; opleidingsniveau lijkt sterk samen te hangen met een goede gezondheid (Schuller et al., 2001). Ook economisch gezien doen hogeropgeleiden het beter, zo zijn ze minder vaak werkloos, werken vaker fulltime, hebben hogere inkomens en minder economische problemen (Ross & Wu, 1995). Ten slotte heeft opleidingsniveau ook invloed op het geestelijk gestel, zo is een hoger opleidingsniveau gecorreleerd aan een goede psychische gezondheid, hoger welzijn, minder depressies en minder zelfmoord (Schuller et al., 2001).

1.2 Op onderwijs gebaseerde intergroup bias

We hebben gezien dat onderwijs erg belangrijk is, maar eigenlijk weten we maar weinig over discriminatie op basis van onderwijs, dat wil zeggen discriminatie op basis van verschillen in individuele opleidingsstatus, prestaties en vaardigheden (Tannock, 2008). Discriminatie of onderscheid maken op grond van onderwijs is niet illegaal en wordt op allerlei gebieden gedaan, zoals werkgevers die sollicitanten negeren omdat ze geen universitair diploma hebben ondanks dat ze verder aan alle functie-eisen voldoen (Tannock, 2008). Onderscheid maken op grond van onderwijs, wanneer daar geen gegronde reden voor is, zou kunnen gebeuren wanneer mensen een educatiebias hebben, oftewel een op onderwijs gebaseerde intergroup bias (Kuppens, Spears, Manstead, Spruyt, & Easterbrook, 2018). Dit zijn op opleidingsniveau gebaseerde negatieve attitudes tegenover lageropgeleiden (Kuppens et al., 2018).

Wanneer het neerkomt op discriminatie of het hebben van een intergroup bias op basis van opleidingsniveau is er maar weinig onderzoek gedaan (Kuppens et al., 2018), dit in tegenstelling tot onderzoeken naar bijvoorbeeld etniciteit of geslacht. Dit is kwalijk, want

onderwijs is erg belangrijk en zorgt voor een van de grootste scheidslijnen in onze samenleving (Kuppens et al., 2018). Omdat er nog weinig over bekend is, is het belangrijk dat hier meer onderzoek naar gedaan wordt. Daarom zal in deze studie de educatiebias verder onderzocht worden. We onderzoeken hierbij of hogeropgeleiden een negatieve educatiebias hebben, en lageropgeleiden negatiever beoordelen dan hogeropgeleiden.

1.3 Meritocratie als belangrijke veroorzaker educatie bias

Om uit te leggen waar negatieve attitudes tegenover lageropgeleiden vandaan komen is het belangrijk om de meritocratische samenleving waarin wij leven te begrijpen.

Meritocratie is een ideologie die gebruikt wordt om een hiërarchische samenleving te kunnen rechtvaardigen (Son Hing et al., 2011), dit gebeurt doordat mensen gemotiveerd zijn om de wereld als een eerlijke wereld te zien waar iedereen krijgt wat hij of zij verdient (Kuppens & Spruyt, 2017). Meritocratie zoals deze in de huidige samenleving geldt, omvat discriminatie (Son Hing et al., 2011). Mensen die verantwoordelijk worden gezien voor hun eigen vervelende situatie, worden negatief beoordeeld en ze roepen afkeer en woede op (Weiner et al., 1988). Ook bij educatie is dit het geval, lageropgeleiden worden door het systeem van meritocratie namelijk verantwoordelijk gehouden voor hun eigen opleidingsniveau en de problemen die daarbij komen kijken. Ze krijgen de schuld van de situatie waarin ze verkeren en worden negatiever beoordeeld (Kuppens & Spruyt, 2017; Weiner et al., 1988). Als gevolg hiervan wordt sociale ongelijkheid op basis van opleidingsverschillen gerechtvaardigd (Kuppens & Spruyt, 2017). Men zou dus kunnen stellen dat meritocratische overtuigingen de educatiebias in stand houdt, aangezien hoogopgeleiden hun opleidingsniveau toeschrijven aan hard werken in plaats van geluk, of erkennen dat ze van nature bevoorrecht zijn (Philips & Lowery., 2020). Omdat we in deze studie alleen hoogopgeleide mensen onderzoeken verwachten we dat het hebben van meer meritocratische overtuigingen samengaat met het hebben van een educatiebias.

Dat mensen verantwoordelijk worden gehouden voor hun eigen opleidingsniveau strookt niet helemaal met de realiteit. Pierre Bourdieu noemde het racisme van intelligentie door de dominante klasse, zodat zij hun positie in de samenleving kunnen rechtvaardigen (Bourdieu, 1994; geciteerd in Hogenboom, 2017). Zo reproduceert en legitimeert het onderwijssysteem voor een deel ook de bestaande sociale verschillen (Bourdieu & Passeron, 1990, geciteerd in Kuppens et al., 2018). Het is niet zo dat opleidingsniveau alleen kan worden verworven door hard te werken, ongeacht uit welk gezin je komt (Bourdieu, 1986). Er bestaan namelijk sterke verbanden tussen onderwijsresultaten en het sociaaleconomisch welzijn van het gezin waar iemand vandaan komt (Schuller et al., 2001). Het opleidingsniveau van ouders op het moment dat een kind geboren wordt, is van cruciaal belang voor de verdere levensloop van het kind (Schuller et al., 2001). Zo heeft de houding van ouders ten opzichte van hoger onderwijs invloed op de houding die kinderen later aannemen ten opzichte van onderwijs, en zo ook op de kans dat zij een universitair diploma zullen behalen. Familie is dus een belangrijke factor voor het bepalen van het opleidingsniveau van kinderen (Schuller et al., 2001).

1.4 Verschillen in opleidingsniveau deel van je identiteit

Een bepaald opleidingsniveau kan voor een groot deel iemands sociale klasse bepalen, en kan hiervan een weerspiegeling zijn (Easterbrook, Kuppens, & Manstead, 2019). De sociale klasse waar iemand toebehoort is belangrijk bij het vormgeven van iemands zelfconcept. Een theorie die dit goed omvat is de sociale identiteitstheorie van Tajfel en Turner (1979), waarbij mensen hun eigen identiteit schetsen met betrekking tot sociale groepen en deze groepen ook willen beschermen (Islam, 2014). Het creëren van zo'n groepsidentiteit omvat de ingroup, dit is de groep waar diegene zelf bij zit. Deze ingroup kan een positieve waarde krijgen als er een positieve vergelijking wordt gemaakt ten opzichte van een outgroup. Men heeft de neiging om de ingroup, ten opzichte van de outgroup, als veel

positiever te bekijken (Islam, 2014). Dit doen mensen omdat ze het fijn vinden een positieve sociale identiteit te hebben, die zich onderscheidt van andere groepen.

Opleiding is een basis voor groepslidmaatschap. Het bezitten over een bepaald opleidingsniveau leidt ertoe dat mensen een zekere mate van identificatie ontwikkelen met individuen van een vergelijkbaar opleidingsniveau, in tegenstelling tot mensen met een andere opleiding (Tajfel, 1974, geciteerd in Stubager., 2013). Op deze manier creëer je een op onderwijs gebaseerde identiteit, waarbij het groepslidmaatschap bepaald wordt door opleidingsniveau (Stubager., 2013). Het zou dus kunnen zijn dat mensen hun opleidingsniveau gebruiken om zich te onderscheiden van de outgroup om zich op deze manier beter te voelen over zichzelf (Sasbrink, 2014). Volgens Easterbrook et al. (2019) zijn inkomen, opleidingsniveau en het werk dat je doet voorspellers die men van belang acht bij iemand zijn of haar status en identiteit. Men spreekt hier ook wel over sociaal-economische status. Zo hechten mensen met een hogere sociaal-economische status, en een hoger opleidingsniveau, meer belang aan een identiteit die hier indicatief voor is (Kuppens et al., 2015; Easterbrook et al., 2019). Dit gaat samen met een intergroup bias tegenover de lageropgeleiden, ofwel de educatiebias. De educatiebias houdt de houding ten opzichte van onderwijsgroepen in, en zorgt voor vooroordelen ten opzichte van een opleidingsgroep, waardoor die groep oneerlijk kan worden beoordeeld. In dit geval betekent dat dat hogeropgeleiden een negatievere houding hebben tegenover lageropgeleiden dan tegenover hogeropgeleiden. Waarschijnlijk vinden mensen het belangrijk dat hun identiteiten wijzen op een hogere klasse omdat het een gevoel van sociale status en zelfrespect geeft die psychologisch bevredigend is (Becker et al. 2014; Vignoles, 2011, geciteerd in Easterbrook et al., 2019).

1.5 Smaakvoorkeuren indicatie sociale groepen die gevormd zijn door opleidingsniveau

Het is waarschijnlijk dat lageropgeleiden een andere identiteit vormen dan hogeropgeleiden, en dus ook bij een andere groep horen. We kunnen dit verder uitleggen aan de hand van het artikel van Elchardus en Siongers (2007), die stellen dat men zijn of haar eigen sociale groep als referentiepunt gebruikt bij de beoordeling van andere groepen. Ofwel, de basis van je identiteit wordt gebruikt om je te onderscheiden van andere groepen, en ook de outgroup hiervan uit te sluiten. Er worden dan symbolische grenzen gesteld voor de groep, om duidelijk te hebben waarmee men geassocieerd wil worden, en waarmee niet (Lamont & Fournier, 1992, geciteerd in Elchardus & Siongers, 2007). Deze symbolische grenzen worden opgevat als onderscheid uitgedrukt in houdingen en smaken (Elchardus & Siongers, 2007); in deze studie zal de focus op smaakvoorkeuren liggen. Smaakvoorkeuren, denk hierbij aan smaak in muziek en andere massaproducten, worden gevormd binnen de sociale groepen waarbij iemand hoort, om zich te definiëren en te onderscheiden van andere groepen (Elchardus & Siongers, 2007). Ze zijn gerelateerd aan de sociale positie van groepen binnen het hiërarchische systeem dat aan opleiding is verbonden.

Wij verwachten dat opleidingsniveau samenhangt met culturele smaakvoorkeuren, en op onderwijs gebaseerde groepen samengaan met bepaalde smaakvoorkeuren. Zo zijn individuen geneigd hun culturele smaakvoorkeuren te gebruiken om anderen te beoordelen, en kiezen zij hierbij het liefst mensen die qua smaakvoorkeuren binnen hun ingroup valt (Elchardus & Siongers, 2007).

1.6 Highbrow en lowbrow smaakvoorkeuren

Volgens Bourdieu (1986) heb je drie soorten kapitaal, namelijk economisch kapitaal, cultureel kapitaal en sociaal kapitaal. We focussen ons vooral op het cultureel kapitaal; dit omvat opvattingen, smaakvoorkeuren, opleidingsniveau, culturele goederen (zoals literatuur en kunst) en bepaalde kennis. Het verkrijgen van cultureel kapitaal gaat niet zomaar en kost veel tijd, die men moet zien als een investering in jezelf (Bourdieu, 1986). Daarnaast hangt

cultureel kapitaal dat wordt verworven door iemand af van het culturele kapitaal dat in iemands familie of gezin aanwezig is, en is het dus duidelijk dat het niet voor iedereen is weggelegd (Bourdieu, 1986). Het beschikken over een hoog opleidingsniveau of het hebben van bepaalde smaakvoorkeuren zijn indicaties die laten zien dat iemand over cultureel kapitaal beschikt, het zijn namelijk beide onderdelen van cultureel kapitaal. Opleiding en smaakvoorkeuren hangen in die zin sterk met elkaar samen, en komen vaak samen voor. Culturele smaakvoorkeuren laten zien dat iemand over cultureel kapitaal beschikt, doordat je bijvoorbeeld bepaalde literatuur kan begrijpen of kunt genieten van bepaalde kunst of muziek (Bourdieu, 1986). We spreken hier ook wel van highbrow smaakvoorkeuren, die omvatten bijvoorbeeld het luisteren naar klassieke muziek en het lezen van literatuur. Daartegenover staan de lowbrow smaakvoorkeuren, wat bijvoorbeeld het luisteren naar popmuziek, en het kijken naar romantische comedy's omvat.

Mensen met highbrow smaakvoorkeuren, dus die cultureel kapitaal bezitten, kijken vaak neer op mensen met lowbrow smaakvoorkeuren, wat een weerspiegeling laat zien van een sociale hiërarchie die gebaseerd is op cultureel kapitaal (Bourdieu, 1986).

Hogeropgeleiden beoordelen andere hogeropgeleiden positiever dan lageropgeleiden, omdat ze meer op elkaar lijken (Kuppens et al., 2018). Wij verwachten dat dit ook zo is met smaakvoorkeuren, en dat hogeropgeleiden iemand met highbrow smaakvoorkeuren positiever beoordelen dan iemand met lowbrow smaakvoorkeuren.

Naast het bekijken of culturele smaakvoorkeuren een hoofdeffect hebben, voorspellen we ook een interactie en kijken we hoe culturele smaakvoorkeuren en opleiding samen de evaluatie van personen beïnvloeden. Wij verwachten dat iemand met highbrow smaakvoorkeuren sowieso goed geëvalueerd wordt, ongeacht zijn of haar opleiding omdat we iemand die zo erg op ons lijkt niet afrekenen op opleidingsniveau. Smaakvoorkeuren zijn hier dus de meest relevante factor om mensen op te beoordelen. Wij verwachten dat dit anders is

voor lowbrow smaakvoorkeuren, en opleidingsniveau hierbij wel het verschil maakt in hoe positief we iemand evalueren. Voor individuen met lowbrow smaakvoorkeuren speelt opleiding namelijk wel een rol, omdat hogeropgeleiden tot de eigen groep behoren. Echter, stel dat iemand zowel geen hoog opleidingsniveau als geen highbrow smaakvoorkeuren heeft, dan zal diegene waarschijnlijk negatiever worden beoordeeld.

1.7 Huidige studie en hypothesen

De huidige studie zal een aanvulling zijn op het al bestaande onderzoek dat zich richt op de educatiebias en de verschillen in smaakvoorkeuren van lager- en hogeropgeleiden. De onderzoeksvraag luidt dan ook: Hebben hogeropgeleiden een op onderwijs gebaseerde intergroup bias tegenover lageropgeleiden en hoe zijn highbrow en lowbrow smaakvoorkeuren hierop van invloed? Gebaseerd op eerdergenoemd onderzoek zijn er vier hypothesen opgesteld, die we gaan beantwoorden aan de hand van ons onderzoek. Het is een onderzoek dat voor de proefpersonen ogenschijnlijk gaat over vriendschapsvorming. Er worden vier potentiële vrienden voorgesteld die systematisch verschillen in opleiding en individuele culturele smaakvoorkeuren, en er wordt gekeken naar de houding van deelnemers naar deze individuen. De individuen worden beoordeeld op basis van hoe positief de deelnemers hen beoordelen. Ook wordt er gekeken of de deelnemers meritocratische overtuigingen hebben, en of dit van invloed is op de evaluatie van hoger- en lageropgeleiden.

De eerste hypothese stelt dat hogeropgeleiden een negatieve op onderwijs gebaseerde intergroup bias vertonen ten opzichte van lageropgeleiden en hun eigen, hoogopgeleide, groep positiever beoordelen dan lageropgeleiden.

De tweede hypothese stelt dat er een hoofdeffect is voor culturele smaakvoorkeuren en dat mensen met highbrow smaakvoorkeuren positiever beoordeeld worden.

De derde hypothese stelt dat culturele smaakvoorkeuren een moderator is voor het hebben van een educatiebias.

De vierde hypothese stelt dat het hebben van een meritocratische overtuiging een moderator is voor de educatiebias, en dat bij mensen met meritocratische overtuigingen een educatiebias aanwezig is.

Methode

Participanten

Er is een doelgerichte steekproef ($n = 229$, $M_{\text{leeftijd}} = 22.28$, $SD_{\text{leeftijd}} = 10.62$) gerekruteerd uit de psychologiestudentenpopulatie van de Rijksuniversiteit Groningen door gebruik te maken van de SONA-deelnemerspool in ruil voor studiepunten. De rest van de respondenten is gerekruteerd binnen de sociale kring van de onderzoeker. Om de steekproefomvang te vergroten, op basis van de ‘sneeuwbaltechniek’, zijn deelnemers aangemoedigd om de vragenlijst te delen met mensen die ze kennen. Deelnemers die niet geclassificeerd konden worden als hoogopgeleid, die de geïnformeerde toestemming niet hadden ingevuld of de vragenlijst niet volledig hadden ingevuld, zijn uitgesloten ($n = 14$). Uiteindelijk zijn er 215 reacties in aanmerking genomen voor de uiteindelijke analyse. Van deze respondenten zijn 96 mensen uit de SONA-pool gehaald en 133 geworven door de onderzoekers. In totaal studeren er hiervan momenteel 182 deelnemers en hebben 45 participanten al een diploma in het hoger onderwijs behaald. De online vragenlijst is in het Engels opgesteld, omdat het ons in staat zou stellen een grotere doelgroep te bereiken.

Design

Er is een 2 (‘culturele voorkeur’: highbrow vs. lowbrow) x 2 (‘opleidingsniveau’: hoogopgeleid vs. laagopgeleid) experimenteel design gebruikt. De onafhankelijke variabelen zijn ‘culturele voorkeuren’ en ‘opleidingsniveau’, en de afhankelijke variabelen zijn de houding ten opzichte van lager opgeleiden. Meritocratische overtuigingen is gebruikt als covariaat voor dit onderzoek.

Procedure

Voor het uitvoeren van het onderzoek is gebruik gemaakt van het online platform Qualtrix (www.qualtrics.com). Een vragenlijst bestaande uit 37 items (+ 5 algemene vragen over demografie) is gebruikt om de gegevens te verzamelen. Deelnemers konden de vragenlijst inzien via een online link of via de SONA-website, een online onderzoeksplatform van de Rijksuniversiteit Groningen. De gegevens zijn verzameld tussen 27 november 2021 en 7 december 2021. Voor aanvang van het onderzoek hebben alle deelnemers geïnformeerde toestemming gegeven. Elke deelnemer heeft dezelfde set vragen voorgeschoteld gekregen. Alle gebruikte items zijn terug te vinden in bijlage A, en zijn ook in deze volgorde gepresenteerd.

Materialen

Algemene informatie. Betreft het opleidingsniveau van de deelnemers en andere demografische gegevens. Gericht op vragen over leeftijd, geslacht, nationaliteit, arbeidsstatus, hoogst behaalde opleidingsniveau en het opleidingsniveau dat ze momenteel volgen.

Houding ten opzichte van laagopgeleiden. De vragen over deze variabele zijn vermomd met een dekmantel, waardoor de deelnemers hebben geloofd dat het onderzoek ging over het proces van vrienden maken. Na het lezen van het verhaal hebben ze allemaal vier verschillende profielen te zien gekregen. Deze profielen varieerden in opleiding en culturele voorkeuren in een 2 (Onderwijs: laag versus hoog) op 2 (culturele voorkeuren: lowbrow versus highbrow) binnen-subject design. Voor het hoger onderwijs zijn de "Final stage of their Bachelor in the Faculty of Economics and Business" en "Working tot heir Bachelor thesis in the Faculty of Law" gebruikt, en voor het lager onderwijs zijn de "Recently finished their Sales Employee training" en "Working on their final project for their carpenter apprenticeship" gebruikt. De culturele voorkeuren zijn gekozen met behulp van een pre-enquête om te bepalen welke voorkeuren in aanmerking zouden komen voor highbrow en welke zouden werken voor lowbrow. De manipulatie van culturele voorkeuren omvatte

muziek, film, hobby's en tv-voorkeuren. De volledige beschrijving van de culturele voorkeuren per profiel is te zien in tabel 1.

Tabel 1

Manipulatie van culturele voorkeuren (gemiddelden geven aan hoe typerend elke voorkeur werd beoordeeld voor hogeropgeleiden en lageropgeleiden in een pilotstudie)

Themes	Average Score
Profile A (high brow)	
Jazz	1.3
Indie	0.4
Playing a Musical Instrument (Piano)	1.3
Tennis	1.2
Profile B (high brow)	
Documentaries	1.8
Independent Movies	1.2
Reading a Book	1.7
Visit a Museum	1.8
Sailing	1.4
Profile C (low brow)	
Adventure Films	-0.4
Rap	-0.9
Doing TikTok Videos	-1.2
Going to Local Sports Bar	-0.9
Profile D (low brow)	
Play Online Games (Fortnite)	-0.6
Football	-0.5
Romcom	-0.5
Watch a Football Match	-0.5

Note: The numbers refer to the average score on a scale from -3 to 3 in which -3 is considered typical for lower educated and 3 is typical for higher educated.

Een volledige beschrijving van bijvoorbeeld profiel A, iemand met een laag opleidingsniveau en highbrow smaakvoorkeuren bestaat uit de volgende kenmerken: ‘Education: recently finished their Sales Employee training’, ‘Career outlook: applying to work in a story in the city centre’, ‘Listens to jazz and indie music like Miles Davis and Arctic Monkeys’, ‘Plays the piano’, ‘Plays tennis twice a week’, en ‘Life motto: ‘Every day is a day you have never seen before’.

Om de houding van de deelnemers ten opzichte van deze profielen te meten zijn er drie items gebruikt. Drie van die items zijn gemeten op een zevenpunts Likert-schaal (0 = helemaal niet waarschijnlijk, 6 = zeer waarschijnlijk). De vragen zijn gericht op het beoordelen van liken, vriendschap sluiten en identificatie. (Alle drie vragen werden samen getoond na het lezen van elk profiel). Het gemiddelde van deze drie items ($\alpha = .577$) is uiteindelijk de enkele score van profievaluatie geworden. Een laatste vraag vroeg de deelnemers om de vier profielen te rangschikken van meest waarschijnlijk om vriendschap mee te sluiten tot minst waarschijnlijk om vriendschap mee te sluiten met behulp van een rangschikkingsschaal.

Aanvaardbaarheid van het beoordelen van mensen op basis van verschillende kenmerken. Drie items zijn opgenomen om te meten hoe acceptabel het is om mensen te beoordelen op basis van bepaalde kenmerken (financiële status, migratieachtergrond, beroep, huidskleur, geslacht, culturele voorkeuren, intelligentie, ouderlijke achtergrond en persoonlijkheid), waaronder ook opleiding. Twee items zijn gemeten op een 7-punts likertschaal (0= helemaal niet waar voor mij/ helemaal niet acceptabel, 6= helemaal waar voor mij/helemaal acceptabel) en één item met een thermometerschaal (0=zeer negatief, 100= helemaal positief).

Culturele voorkeuren van deelnemers. Drie items vroegen met behulp van een thermometer naar de culturele voorkeuren van de deelnemers (0= helemaal niet leuk, 10= heel leuk). De vragen gingen over het leuk vinden van filmgenres, tv-programma's en muziekgenres.

Meritocratische overtuigingen. *Protestant work ethic scale.* De schaal voor meritocratische overtuigingen is overgenomen van Quinn, D.M., & Crocker, J. (1999). Het is een bijgewerkte en verkorte versie van de originele schaal van Katz en Hass (1988). De schaal (8 items, $\alpha = 0,726$) meet de mate waarin mensen hard werken, zelfdiscipline en persoonlijke

verantwoordelijkheid onderschrijven (bijv. ‘‘Een afkeer van hard werken weerspiegelt meestal een zwak karakter’’).

De Ethische Commissie Psychologie (ECP) van de faculteit Gedrags- en Maatschappijwetenschappen van de Rijksuniversiteit Groningen keurde dit onderzoeksontwerp goed.

Resultaten

We zijn geïnteresseerd in individuen met een hoog opleidingsniveau en er zijn dan ook veertien deelnemers met een lager opleidingsniveau verwijderd uit de dataset. De demografische gegevens van de deelnemers zijn terug te zien in tabel 1.

Tabel 2

Sociaal-Demografische informatie van de deelnemers

Characteristics	Full sample	
	<i>n</i>	%
Gender		
Male	61	26.6
Female	165	72.1
Other	3	1.3
Nationality		
Dutch	81	35.4
German	90	39.3
British	0	0.0
Other European	36	15.7
Non-European	22	9.6

Note: N of the full sample =229

Voor het testen van de significantie is een alfaniveau van 0.05 gebruikt. Voor de correlatiematrix wordt de statistische significantie aangegeven met een asterisk (* $p < 0.05$, ** $p < 0.01$). De SPSS-versie 25 is gebruikt om de statistische analyse uit te voeren. Voor de Repeated Measures ANOVA zijn we de volgende assumpties nagegaan: homoscedasticiteit, normaliteit (plot residuen) en multicollineariteit. In appendix B zijn de scatterplots, PP-plots

en histogrammen te zien, die aantonen dat de assumpties homoscedasticiteit en normaliteit niet worden geschonden.

De eerste hypothese die getoetst is, is een replicatie van de educatiebias en stelt dat hogeropgeleiden een negatieve, op onderwijs gebaseerde, intergroup bias hebben ten opzichte van lageropgeleiden, en hogeropgeleiden positiever beoordelen dan lageropgeleiden. Deze hypothese is getest door middel van een Repeated Measures ANOVA, within subject effect, waarbij een hoofdeffect is gevonden voor onderwijs $F(1,220) = 20.296, p < .001$, $MSE=17.207, \eta^2=0.084$. Dit betekent dat de nulhypothese wordt verworpen. Aan de hand van de evaluaties van de vier mogelijke vrienden is de gemiddelde beoordeling berekend van lager- en hogeropgeleiden met een schaal van 1 tot 7. Hierbij zijn lageropgeleiden beoordeeld met een gemiddelde van $M=3.98$ (gemiddelde van laagopgeleide profiel dat highbrow of lowbrow smaakvoorkeuren had), en hogeropgeleiden werden beoordeeld met een gemiddelde van $M=4.26$ (gemiddelde van hoogopgeleid profiel dat highbrow of lowbrow smaakvoorkeuren had). Lageropgeleiden worden tijdens het onderzoek dus gemiddeld gezien significant lager beoordeeld dan hogeropgeleiden, dit bevestigt de aanwezigheid van de educatiebias. Dit is ook terug te zien in figuur 1.

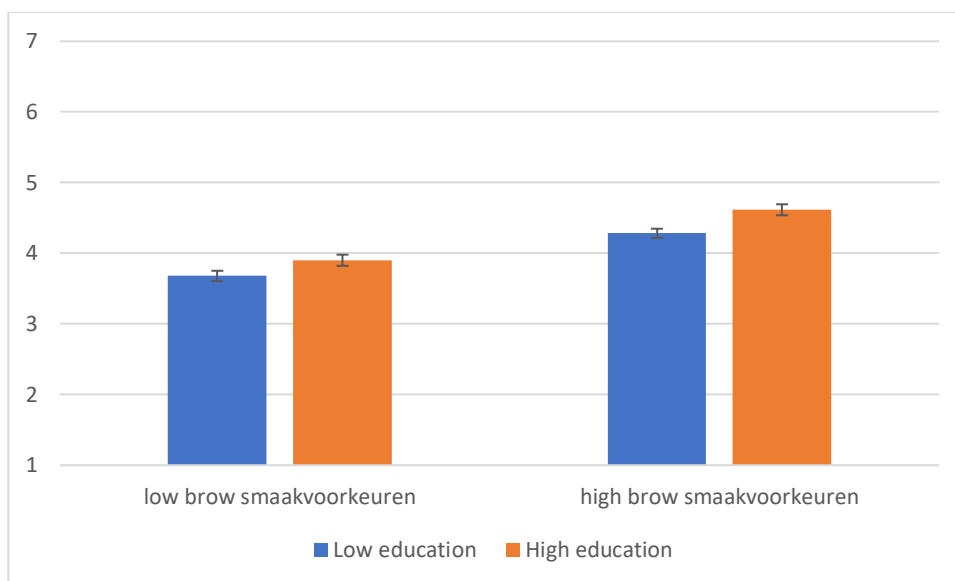
Daarnaast wordt er ook gebruik gemaakt van de η^2 , ofwel een partial eta squared om vast te kunnen stellen of het een belangrijk gevonden effect is. De partial eta squared geeft aan in welke mate de variantie van de houdingen ten opzichte van lageropgeleiden wordt verklaard door het opleidingsniveau. De η^2 is hier 0.084 wat een medium groot effect aangeeft.

De tweede hypothese die getoetst is, stelt dat er een hoofdeffect wordt gevonden voor culturele smaakvoorkeuren. Deze hypothese is getest door middel van een Repeated Measures ANOVA, waarbij een hoofdeffect is gevonden voor culturele smaakvoorkeuren $F(1,220) = 84.189, p < .001, MSE= 96.452, \eta^2=.277$. De p-waarde is $<.001$ wat onder het alfaniveau van

.05 ligt, dit betekent dat het effect significant is en de nulhypothese kan worden verworpen. Daarnaast is er uit de test een η^2 van .277 gekomen, wat een zeer groot effect aangeeft. Dit betekent dat er bewijs is dat mensen met highbrow smaakvoorkeuren leuker worden gevonden dan mensen met lowbrow smaakvoorkeuren. Zo was het gemiddelde van de profielen met highbrow smaakvoorkeuren (lager- of hogeropgeleid) hoger ($M=4.45$), dan het gemiddelde van de profielen met lowbrow smaakvoorkeuren (lager- of hogeropgeleid) ($M=3.91$). Er is dus bewijs dat mensen met highbrow smaakvoorkeuren leuker worden gevonden dan mensen met lowbrow smaakvoorkeuren. Dit verschil zie je ook terug in figuur 1.

Figuur 1

Staafdiagram over de evaluatie van de profielen op basis van liking

Tabel 3

Tabel met gemiddelden en standaarddeviaties van de evaluatie van de profielen

Variabele	M	SD
Evaluatie profiel A (laagopgeleid en lowbrow smaakvoorkeuren)	3.68	1.1
Evaluatie profiel B (laagopgeleid en highbrow smaakvoorkeuren)	4.28	0.97

Evaluatie profiel C (hoogopgeleid en lowbrow smaakvoorkeuren)	3.90	1.18
Evaluatie profiel D (hoogopgeleid en highbrow smaakvoorkeuren)	4.62	1.16

De derde hypothese die getoetst is, stelt dat culturele smaakvoorkeuren een moderator is bij het hebben van een educatiebias. Deze hypothese werd getest door middel van een Repeated Measures ANOVA, waarbij we een interactieterm hebben gebruikt tussen onderwijs en culturele voorkeuren $F(1,219) = 1.028, p=.312, MSE=.765, \eta^2=.005$. Zoals we kunnen zien is het effect dat we hebben gevonden niet significant, $p = .312$ is groter dan het alfaniveau van .05. De nulhypothese wordt niet verworpen, dus het effect van opleiding is onafhankelijk van het effect van smaakvoorkeuren.

Beide variabelen hebben significante hoofdeffecten, maar geen interactie-effect, dus zowel opleiding als smaakvoorkeuren hebben een effect maar deze effecten zijn onafhankelijk van elkaar. Het gezamenlijke effect van ‘culturele smaakvoorkeuren’ en ‘educatiebias’ is statistisch niet hoger dan de som van beide effecten afzonderlijk. Het is niet zo dat culturele smaakvoorkeuren een effect hebben voor lageropgeleiden en niet voor hogeropgeleiden.

Wat we wel vinden is dat het hoofdeffect voor culturele smaakvoorkeuren veel groter is ($\eta^2=.29$) dan het hoofdeffect van educatie ($\eta^2=.08$), dus smaakvoorkeuren hebben een sterkere invloed. Echter heeft educatie nog steeds een effect dat onafhankelijk van smaakvoorkeuren is en dus kan de educatiebias niet volledig worden verklaard door smaakvoorkeuren.

De vierde hypothese die getoetst is, is dat het hebben van meritocratische overtuigingen een moderator is voor de educatiebias. Deze hypothese is getest door een Repeated Measures ANOVA, $F(1,219) = .062, p=.803, MSE=.053, \eta^2=.000$. Het effect dat hier is gevonden met een significantiewaarde van $p=.803$ is niet significant, aangezien het ver boven het alfaniveau van .05 ligt. Concluderend kan gesteld worden dat er geen statistisch

bewijs gevonden is, en dat meritocratische overtuigingen geen moderator zijn voor onderwijsvooroordelen. Het hebben van meer meritocratische overtuigingen heeft dus geen effect op vooroordelen tegenover lageropgeleiden.

Discussie

In dit onderzoek is verder onderzoek gedaan naar de educatiebias en de invloed hiervan op de verschillen in smaakvoorkeuren van lager- en hogeropgeleiden. De eerste hypothese wat de replicatie van de educatiebias betreft, werd bevestigd. Zo bleek uit de resultaten dat hogeropgeleiden positiever worden beoordeeld dan lageropgeleiden; er is dus sprake van een educatiebias. De tweede hypothese ging over dat er een hoofdeffect werd verwacht voor culturele smaakvoorkeuren, dit werd ook gevonden. Dus mensen met highbrow smaakvoorkeuren worden leuker gevonden dan mensen met lowbrow smaakvoorkeuren. De derde hypothese is dat culturele smaakvoorkeuren een moderator is bij het hebben van een educatiebias, deze hypothese werd niet bevestigd. Dus het effect van opleiding is niet afhankelijk van of de persoon highbrow of lowbrow smaakvoorkeuren heeft. Ten slotte hebben we hypothese vijf, dat een meritocratische overtuiging een moderator is voor de educatiebias; deze hypothese werd ook niet bevestigd. Er is geen bewijs gevonden dat meritocratische overtuigingen zorgen voor het hebben van meer onderwijsvooroordelen. De huidige studie is een aanvulling zijn op het al bestaande onderzoek dat zich richt op de educatiebias en op de verschillen in smaakvoorkeuren van lager- en hogeropgeleiden.

Educatiebias

De resultaten in deze studie laten zien dat individuen met een hoger opleidingsniveau positiever worden beoordeeld dan individuen met een lager opleidingsniveau, en er dus sprake is van een educatiebias. Deze resultaten bevestigen het onderzoek dat gedaan is door Kuppens et al. (2018), waarin duidelijk naar voren kwam dat deelnemers een sterke op onderwijs gebaseerde intergroepbias vertoonden en hogeropgeleiden veel positiever

beoordeelden dan lageropgeleiden. Daarbij geldt wel dat een onderwijsbias alleen voorkomt bij hogeropgeleiden waarvoor hun opleidingsniveau een belangrijk onderdeel is van hun identiteit (Kuppens et al., 2018). Onze resultaten komen ook overeen met de thesis van T. Onderstijn (2021) waar statistisch bewijs werd gevonden voor dat hogeropgeleiden een educatiebias vertonen en hun eigen groep positiever beoordelen dan mensen met een lager opleidingsniveau. Ons onderzoek is een aanvulling op de bestaande literatuur over de educatiebias. Er is nog te weinig onderzoek naar gedaan terwijl onderwijs erg belangrijk is en voor een grote scheiding in onze maatschappij zorgt. Het is dan ook belangrijk dat dit in de toekomst meer gedaan wordt.

Culturele smaakvoorkeuren

De resultaten in deze studie laten zien dat er een zeer groot effect is gevonden voor culturele smaakvoorkeuren, en dat er dus statistisch bewijs is geleverd dat mensen met highbrow smaakvoorkeuren leuker worden gevonden dan mensen met lowbrow smaakvoorkeuren. Dit kan worden verklaard doordat de deelnemers aan ons onderzoek alleen uit hogeropgeleiden bestaat, en zij dus over een zekere mate van cultureel kapitaal beschikken. Het verkrijgen van dit cultureel kapitaal heeft hen veel tijd en moeite gekost, en is iets wat ze vanuit hun familie hebben meegekregen (Bourdieu, 1986). Daarbij is het onderzoek van Meuleman (2021) naar voren gekomen dat highbrow smaakvoorkeuren over het algemeen sterker gerelateerd zijn aan opleidingsniveau dan lowbrow smaakvoorkeuren. Er wordt dus sneller gekozen voor iemand met highbrow smaakvoorkeuren, waarschijnlijk omdat ze zich hier simpelweg meer mee kunnen identificeren. Dit heeft er ook mee te maken dat smaakvoorkeuren gebaseerd zijn op iemand zijn of haar identiteit, en deze identiteit vaak gebaseerd is op opleidingsniveau (Stubager, 2013). Hogeropgeleiden zijn in dit geval geneigd om hun ingroup, die voornamelijk uit hoogopgeleiden bestaat en waarschijnlijk highbrow

smaakvoorkeuren heeft, positiever te evalueren dan de outgroup. De outgroup bestaan hier uit lageropgeleiden met lowbrow smaakvoorkeuren.

Meritocratische overtuigingen

Uit de resultaten van dit onderzoek is gebleken dat het hebben van meritocratische overtuigingen geen effect heeft op hoe sterk de educatiebias is. Dit lijkt in tegenspraak met vorige studies. De verwachting dat de educatiebias sterker zou zijn bij mensen met meer meritocratische opvattingen, en zij dus negatiever zijn over lageropgeleiden, is heel logisch aangezien die voortvloeit uit de studie van Kuppens et al. (2018). We weten hieruit dat lageropgeleiden als meer verantwoordelijk en verwijtbaar worden gehouden voor hun negatieve situatie in vergelijking met lage statusgroepen of armen, en dat mensen met meer meritocratische opvattingen negatiever denken over lageropgeleiden. Het is dan ook logisch om te verwachten dat meer meritocratische houdingen gelinkt zijn aan meer educatiebias. Echter vinden we dit niet, wat onverwacht is en het belang van meritocratische houdingen lijkt tegen te spreken. Blijkbaar zijn meritocratische houdingen niet belangrijk voor de mate waarin we educatiebias hebben. Het spreekt overigens niet tegen dat mensen lageropgeleiden verantwoordelijk houden voor hun situatie.

De derde variabele, het hebben van meritocratische opvattingen, was in de studie van Kuppens et al. (2018) gelinkt aan hoe verantwoordelijk men lageropgeleiden vindt, het ging specifiek over de houding tegenover lageropgeleiden. In onze studie was het hebben van meritocratische opvattingen gelinkt aan educatiebias, en ging het over de vergelijking van lager- en hogeropgeleiden. Dit zijn twee verschillende variabelen die in zekere mate aan elkaar gelinkt zijn, maar ze zijn niet hetzelfde. Het kan namelijk zo zijn dat hogeropgeleiden vinden dat lageropgeleiden verantwoordelijk zijn voor hun situatie, tegelijkertijd kunnen meritocratische houdingen niks te maken hebben met educatiebias. Hoewel vorige studies leken aan te geven dat meritocratische houdingen belangrijk waren, werd er bij deze studie

geen effect gevonden tussen meritocratische opvattingen en educatiebias. Dus er moet iets anders zijn dat educatiebias verklaard behalve alleen meritocratische houdingen. Een van de dingen die zou kunnen is dat meritocratische opvattingen samenhangen met hoe we naar lageropgeleiden kijken, maar niet het verklaren waarom we positiever kijken naar hogeropgeleiden dan naar lageropgeleiden.

Concluderend zou het kunnen dat meritocratische houdingen dus minder belangrijk zijn dan bleek uit het artikel van Kuppens et al. (2018). Echter zijn ze niet direct met elkaar in tegenspraak en zal vervolgvraag dit moeten uitwijzen.

Limitaties

Dit onderzoek kent enkele limitaties die belicht moeten worden. Ten eerste is de steekproef die gebruikt is niet representatief voor alle hoogopgeleide mensen in Nederland. De deelnemers zijn deels via de SONA-deelnemerspool, en deels via de sneeuwbaltechniek geworven, waardoor er voornamelijk psychologiestudenten en andere studenten uit onze vriendenkringen geworven zijn. Deze steekproef is dus geen afspiegeling van de werkelijkheid, en de werkelijke populatie hoogopgeleide Nederlanders. Het ontbreekt hem hier aan representativiteit.

Een andere limitatie is dat de individuele culturele smaakvoorkeuren getest zijn, maar niet gekeken is hoe elk profiel als geheel is beoordeeld. Er is dus niet getest of de profielen als een geheel, waarbij dus vier smaakvoorkeuren worden samengevoegd, ook een sterk effect hebben. De profielen zijn namelijk samengesteld op basis van individuele culturele smaakvoorkeuren die in een pilot leken te passen bij hoger- of lageropgeleiden. Voorbeelden van individuele smaakvoorkeuren zijn 'kijken naar een voetbalwedstrijd' of 'spelen van online games'. Wanneer deze bij elkaar worden gevoegd in een profiel weten we niet of ze met elkaar ook een sterk effect hebben. Het zou dan ook slim zijn een manipulatiecheck toe te voegen, dit is een test die wordt gebruikt om de effectiviteit in een proefopzet te bepalen. In

dit geval was het nuttig geweest een manipulatiecheck te doen, en de combinatie van smaakvoorkeuren per fictief individu te checken en te kijken hoe elk profiel als geheel beoordeeld is. Het niet uitgevoerd hebben van een manipulatiecheck is overigens ook een limitatie, en zou in dit geval kunnen worden opgelost door de vier profielen alsnog achteraf te testen. Dit door de profielen opnieuw voor te leggen aan mensen en te vragen wat het opleidingsniveau van die persoon is, en of diegene highbrow of lowbrow smaakvoorkeuren heeft. Door het doen van een manipulatiecheck wordt nagegaan of de deelnemers de verschillen in de profielen goed begrijpen en op de juiste manier interpreteren.

Ten slotte is er nog een limitatie die stelt dat er geen externe, of wel ecologische, validiteit is omdat we geen idee hebben hoe de uitkomst van dit onderzoek van toepassing is op hoe opleidingsniveau en culturele smaakvoorkeuren de evaluatie van potentiële vrienden bij hogeropgeleiden in het echt beïnvloeden. Om dit wel te verkrijgen zou een veldexperiment kunnen worden gedaan zodat het gedrag in een natuurlijke omgeving kan worden onderzocht. Op deze manier kunnen bevindingen die daar worden gedaan, gegeneraliseerd worden naar de echte wereld. Een voorbeeld hiervoor zou zijn om een speeddate te organiseren waaraan studenten meedoen die in gesprek gaan met verschillende acteurs. Deze acteurs dienen allen een casus in te studeren waarbij ze een bepaalde opleiding en bepaalde smaakvoorkeuren krijgen aangesteld. Deze smaakvoorkeuren verschillen van highbrow smaakvoorkeuren tot lowbrow smaakvoorkeuren, en de opleidingen verschillen in opleidingsniveau. De studenten die meedoen aan dit onderzoek gaan in gesprek met de acteurs en dienen later antwoord te geven op vragen zoals: ‘met wie identificeer jij je het meest’, ‘wie vond je het leukst’, en ‘met wie zou je het liefst bevriend zijn’. Een voordeel hiervan is dus dat het een hele hoge ecologische validiteit heeft, omdat je een real-life-setting naspeelt. Een nadeel is dat het geen hoge interne validiteit heeft. Zo hebben meerdere factoren invloed op hoe je iemand beoordeeld en is het moeilijk alle factoren te manipuleren, voorbeelden zijn hoe goed een

acteur zijn of haar opleiding kan faken en hoe een acteur gekleed gaat. Daarnaast is het ook lastig dat een acteur zich niet echt kan voordoen als iemand die hoger- of lageropgeleid is, omdat hij of zij zelf een bepaald opleidingsniveau heeft.

Vervolgonderzoek

Als vervolgonderzoek in de toekomst raad ik aan om te kijken naar gedrag dat voortvloeit de educatiebias. Dit onderzoek toont aan, wat het artikel van Kuppens et al. (2018) ook aantoonde, dat hoogopgeleiden individuen met een hoger opleidingsniveau positiever beoordelen dan individuen met een lager opleidingsniveau. Het is dus duidelijk dat er sprake is van een educatiebias bij hoogopgeleiden, maar er is nog geen onderzoek of dit ook daadwerkelijk invloed heeft op gedrag. Aangezien er ook nog maar weinig onderzoek is gedaan naar discriminatie op basis van opleidingsniveau, kan het relevant zijn om te onderzoeken en te kijken naar wat de invloed is van het hebben van een educatiebias en of én hoe dit tot uiting komt in gedrag. Dit zou dan ook een mooie vervolgstap kunnen zijn op het huidige onderzoek.

Aangezien er in dit huidige onderzoek geen bewijs gevonden is voor de stelling dat meritocratische opvattingen gelinkt zijn aan educatiebias, en dit wel was verwacht gezien het uit het artikel van Kuppens et al. (2018) naar voren kwam dat lageropgeleiden verantwoordelijk werden gehouden voor hun situatie en dat mensen met meer meritocratische opvattingen negatiever denken over lageropgeleiden. De resultaten zijn onverwacht en lijken het belang van meritocratische houdingen tegen te spreken. Echter is er geen sprake van directe tegenspraak, aangezien educatiebias niet hetzelfde is verantwoordelijk houden van lageropgeleiden voor hun situatie. Vervolgonderzoek zou dus moeten uitwijzen wat nou precies de rol van meritocratische opvattingen zijn, en hoe deze samenhangen met hoe we hoger- en lageropgeleiden zien. Op die manier kunnen we erachter komen wat de rol van meritocratie is bij discriminatie op basis van onderwijs.

Referenties

- Becker, M., Vignoles, V. L., Owe, E., Easterbrook, M. J., Brown, R., Smith, P. B., Bond, M. H., Regalia, C., Manzi, C., Brambilla, M., Aldhafri, S., González, R., Carrasco, D., Paz Cadena, M., Lay, S., Schweiger Gallo, I., Torres, A., Camino, L., ÖZgen, E., . . . Koller, S. H. (2014). Cultural Bases for Self-Evaluation. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 40(5), 657–675. <https://doi.org/10.1177/0146167214522836>
- Bourdieu, P. (1986). The Forms of Capital. In J. G. Richardson (Red.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (1ste ed., pp. 241–258). Abc-Clio. <https://doi.org/10.2307/1175546>
- Bourdieu, P. (1994). *Sociology in Question* (R. Nice, Vert.). SAGE Publications.
- Bourdieu, P., & Passeron, J. C. (1990). *Reproduction in Education, Society and Culture* (Vol. 4). SAGE Publications.
- Easterbrook, M. J., Kuppens, T., & Manstead, A. S. R. (2019). Socioeconomic status and the structure of the self-concept. *British Journal of Social Psychology*, 59(1), 66–86. <https://doi.org/10.1111/bjso.12334>
- Elchardus, M., & Siongers, J. (2007). Ethnocentrism, taste and symbolic boundaries. *Poetics*, 35(4–5), 215–238. <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2007.09.002>
- Feinstein, L., Sabates, R., Anderson, T. M., Sorhaindo, A., & Hammond, C. (2006). What are the effects of education on health? In *Measuring the Effects of Education on Health and Civic Engagement* (pp. 171–354). Institute of Education, University of London. <https://www.oecd.org/education/innovation-education/37425753.pdf>
- Hogenboom, M. (2017, 20 december). *Educationism: The hidden bias we often ignore*. BBC Future. Geraadpleegd op 19 oktober 2021, van <https://www.bbc.com/future/article/20171219-the-hidden-judgements-holding-people-back>

- Islam, G. (Red.). (2014). Social Identity Theory. *Encyclopedia of Critical Psychology*, 1781–1783. <https://doi.org/10.1007/978-1-4614-5583-7>
- Katz, I., & Hass, R. G. (1988). Racial ambivalence and American value conflict: Correlational and priming studies of dual cognitive structures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 55(6), 893–905. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.55.6.893>
- Kuppens, T., Easterbrook, M. J., Spears, R., & Manstead, A. S. R. (2015). Life at Both Ends of the Ladder: Education-Based Identification and Its Association With Well-Being and Social Attitudes. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 41(9), 1260–1275. <https://doi.org/10.1177/0146167215594122>
- Kuppens, T., Spears, R., Manstead, A. S., Spruyt, B., & Easterbrook, M. J. (2018). Educationism and the irony of meritocracy: Negative attitudes of higher educated people towards the less educated. *Journal of Experimental Social Psychology*, 76, 429–447. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2017.11.001>
- Kuppens, T., & Spruyt, B. (2017, 12 december). *De ironie van meritocratisering: negatieve houdingen van hoogopgeleiden tegenover laagopgeleiden*. StukRoodVlees. Geraadpleegd op 18 oktober 2021, van <https://stukroodvlees.nl/ironie-meritocratisering-negatieve-houdingen-hoogopgeleiden-laagopgeleiden/>
- Lamont, M., & Fournier, M. (1992). *Cultivating Differences: Symbolic Boundaries and the Making of Inequality* (1ste editie). The University of Chicago Press.
- Lochner, L. (2011). Non-Production Benefits of Education: Crime, Health and Good Citizenship. In *Handbook of the Economics of Education* (Vol. 4, pp. 1–99). North-Holland. <https://doi.org/10.3386/w16722>
- Meuleman, R. (2021). Cultural connections: the relation between cultural tastes and socioeconomic network resources. *Poetics*, 86, 1–15. <https://doi.org/10.1016/j.poetic.2021.101540>

- NOS. (2018, 31 mei). *Mbo 'ers gaan voortaan officieel studenten heten*. Geraadpleegd op 20 oktober 2021, van <https://nos.nl/artikel/2234388-mbo-ers-gaan-voortaan-officieel-studenten-heten>
- Phillips, L. T., & Lowery, B. S. (2020). I ain't no fortunate one: On the motivated denial of class privilege. *Journal of Personality and Social Psychology*, *119*(6), 1403–1422. <https://doi.org/10.1037/pspi0000240>
- Pruis, A. (2018, 8 juni). *Mbo 'ers nog niet welkom bij studentenverenigingen*. NOS. Geraadpleegd op 20 oktober 2021, van <https://nos.nl/op3/artikel/2235633-mbo-ers-nog-niet-welkom-bij-studentenverenigingen>
- Quinn, D. M., & Crocker, J. (1999). When ideology hurts: Effects of belief in the Protestant ethic and feeling overweight on the psychological well-being of women. *Journal of Personality and Social Psychology*, *77*(2), 402–414. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.2.402>
- Ross, C. E., & Wu, C. L. (1995). The Links Between Education and Health. *American Sociological Review*, *60*(5), 719. <https://doi.org/10.2307/2096319>
- Sasbrink, M. (2014, juni). *De invloed van opleiding en smaakvoorkeuren op evaluatie van groepen van een andere sociale klasse*. (Scriptie). Rijksuniversiteit Groningen.
- Schuller, T., Bynner, J., Green, A., Blackwell, L., Hammond, C., Preston, J., & Gough, M. (2001). *Modelling and Measuring the Wider Benefits of Learning* (1ste ed.). Institute of Education University of London.
- Son Hing, L. S., Bobocel, D. R., Zanna, M. P., Garcia, D. M., Gee, S. S., & Oraziotti, K. (2011). The merit of meritocracy. *Journal of Personality and Social Psychology*, *101*(3), 433–450. <https://doi.org/10.1037/a0024618>

- Stubager, R. (2013). The Changing Basis of Party Competition: Education, Authoritarian–Libertarian Values and Voting. *Government and Opposition*, 48(3), 372–397.
<https://doi.org/10.1017/gov.2013.13>
- Tajfel, H. (1974). Social identity and intergroup behaviour. *Social Science Information*, 13(2), 65–93. <https://doi.org/10.1177/053901847401300204>
- Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). An integrative theory of intergroup conflict. In W. G. Austin & S. Worchel (Eds.), *The Social Psychology of Intergroup Relations* (pp. 33–47). Brooks/Cole Publishing.
- Tannock, S. (2008). The problem of education-based discrimination. *British Journal of Sociology of Education*, 29(5), 439–449. <https://doi.org/10.1080/01425690802326846>
- Vignoles, V. L. (2011). Identity motives. In S. J. Schwartz, K. Luyckx, & V. L. Vignoles (Eds.), *Handbook of Identity Theory and Research* (pp. 403–432). Springer Publishing. https://doi.org/10.1007/978-1-4419-7988-9_18
- Webmeester. (2020, 21 december). *Mbo'ers zijn straks studenten: de voor- en tegenargumenten op een rijtje*. Mr. Online. Geraadpleegd op 20 oktober 2021, van <https://www.mr-online.nl/mboers-zijn-straks-studenten-de-voor-en-tegenargumenten-op-een-rijtje/>
- Weiner, B., Perry, R. P., & Magnusson, J. (1988). An attributional analysis of reactions to stigmas. *Journal of Personality and Social Psychology*, 55(5), 738–748.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.55.5.738>

Appendix A

Gebruikte items uit de vragenlijst

(Socio-)demographics

How old are you?

What is your gender?

- Male
- Female
- None of the above

What is your nationality?

- Dutch
- German
- British
- Other European
- Non-European

Which of the following describes best what you have been doing for the last two weeks?

- In paid work (or away temporarily, employee, self-employed, working for family business)
- In education (not paid by employer) even if on vacation
- Unemployed
- Permanently sick or disabled
- Retired
- Doing housework, looking after children or other persons
- Other (please specify)

Choosing friends:

Friend A

How much do you **like** this person?

- 0 Do not like at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Like very much

How likely is it that you would **choose this person as your friend**?

- 0 Not likely at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Highly likely

How much do you **identify** with this person?

- 0 Not at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Very much

Friend B

How much do you **like** this person?

- 0 Do not like at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Like very much

How likely is it that you would **choose this person as your friend**?

- 0 Not likely at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Highly likely

How much do you **identify** with this person?

- 0 Not at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Very much

Friend C

How much do you **like** this person?

- 0 Do not like at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Like very much

How likely is it that you would **choose this person as your friend**?

- 0 Not likely at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Highly likely

How much do you **identify** with this person?

- 0 Not at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Very much

Friend D

How much do you **like** this person?

- 0 Do not like at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Like very much

How likely is it that you would **choose this person as your friend**?

- 0 Not likely at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Highly likely

How much do you **identify** with this person?

- 0 Not at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Very much

Ranking

Rank the profiles from most likely to befriend to least likely to befriend (you can see the descriptions below)

- Friend A ...
- Friend B ...
- Friend C ...
- Friend D ...

Thermometers

Please indicate how positive or negative you feel towards these groups, on a scale from 0-100 where 0 is extremely negative and 100 is extremely positive

- Higher educated people
- Lower educated people
- Poor people
- Rich people
- Artists
- Immigrants

(educationism) The following questions are about your attitude towards people with different educational backgrounds.

- I evaluate less and higher educated people in the same way
- When judging people I ignore their level of education
- I tend to judge people more positively if they have a college degree compared to when they do not have a college degree
- I think less of someone when they haven't finished their education

Perceived similarity

How similar do you think you are to your family, friends, neighbours or acquaintances that are lower educated?

- 0 Not similar at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Very similar

How different do you think you are to your family, friends, neighbours or acquaintances that are lower educated?

- 0 Not similar at all
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5
- 6 Very similar

Acceptability

In deciding how much we like others and to what extent we want to have a close relationship with them, we might use different types of information about them. Below is a list of those different types of information. Please indicate how **acceptable** you think it is to judge someone based on each type of information.

How acceptable it is to judge someone based on ..

- Race (skin colour)
- Gender
- Cultural preferences (e.g., what kind of music, films, and art they like)

- Level of education
- Intelligence
- How much money they have
- The kind of family they come from
- Their personality

Cultural preferences

Please indicate for each film genre below how much you like it

- Documentaries
- Independent film (arthouse or cult film)
- Romcom (romantic comedy)
- Thriller
- Historic drama
- Action films (e.g. Marvel, Batman, James Bond)
- Adventure films

Please indicate for each type of TV programme below how much you like it

- News and current affairs programmes
- Documentaries
- Soap series
- Talent shows (e.g. The voice, Next top model)
- Reality TV (e.g. Robinson, Temptation island)
- Crime series

Please indicate for each music genre below how much you like it

- Indie
- Pop (e.g. what is in the charts)
- Hiphop/Rap

- EDM (Electronic Dance Music)
- Jazz
- Rock and hardrock

Meritocracy

To what extent do you agree or disagree with the following statements about people with a similar education level as you? If you are currently in education, this refers to people following a similar type of education (e.g., a bachelor program).

- I feel a bond with people who have a similar level of education to my own.
- I feel solidarity with people who have a similar level of education to my own.
- I think that people with a similar level of education to my own have a lot to be proud of.
- I have a lot in common with the average person who has a similar level of education to my own.

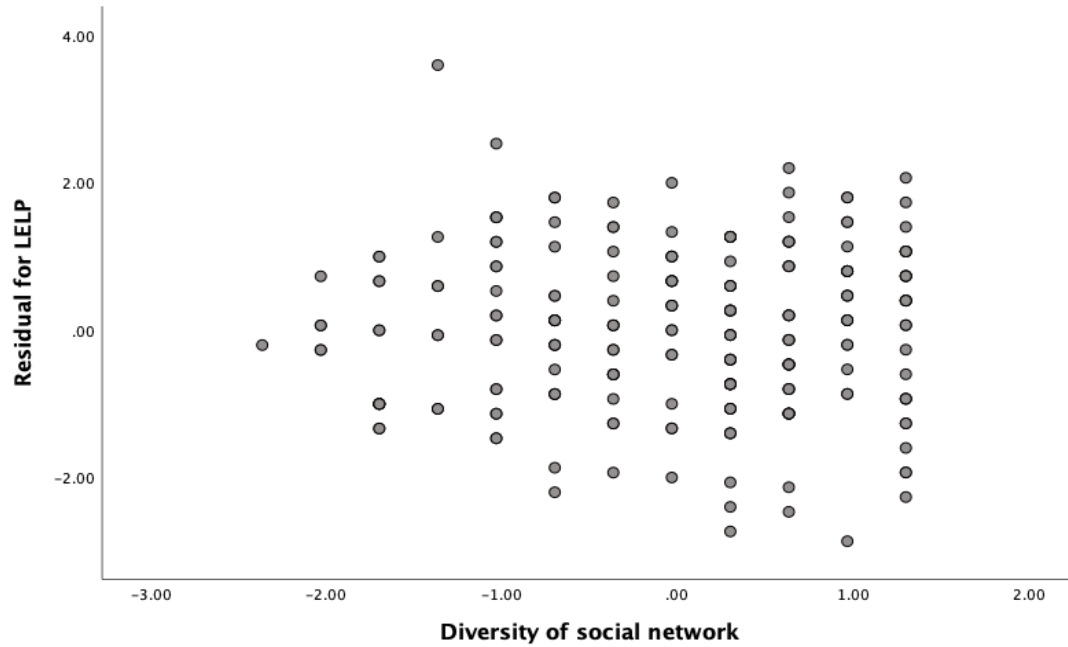
Please indicate to what extent you agree or disagree with the statements below

- Getting ahead is a matter of working hard and relying only on yourself.
- People are responsible for their own situation in life.
- People should not count on others to solve their problems for them.
- If you want to be successful, all you need to do is work hard and improve yourself.

Appendix B

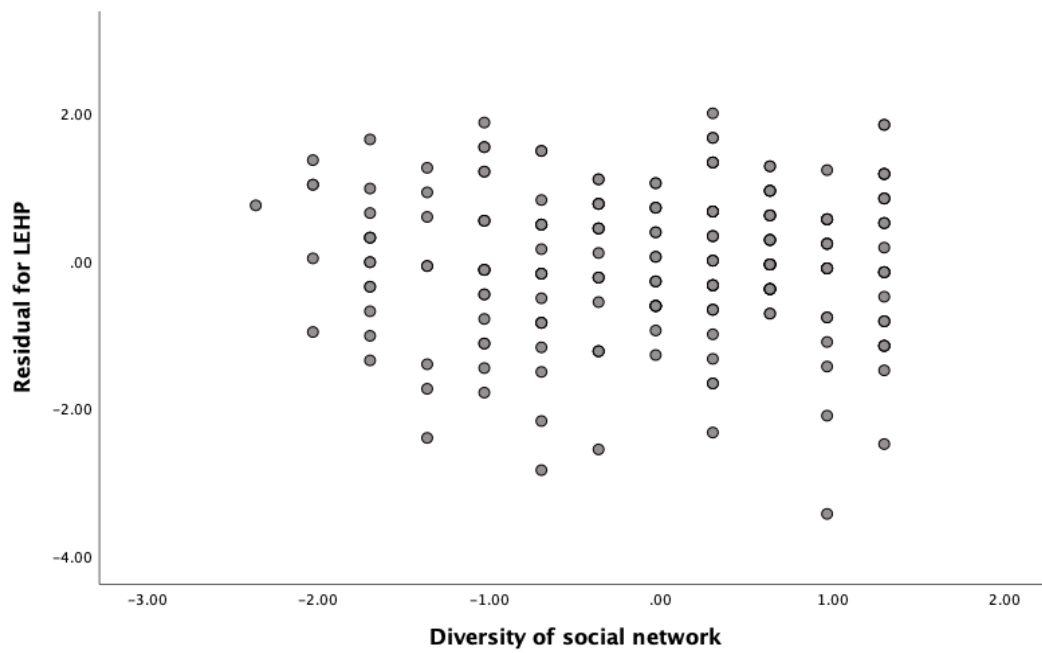
Figuur 2

Scatterplot voor gestandaardiseerde residuen laagopgeleiden met lowbrow smaakvoorkeuren

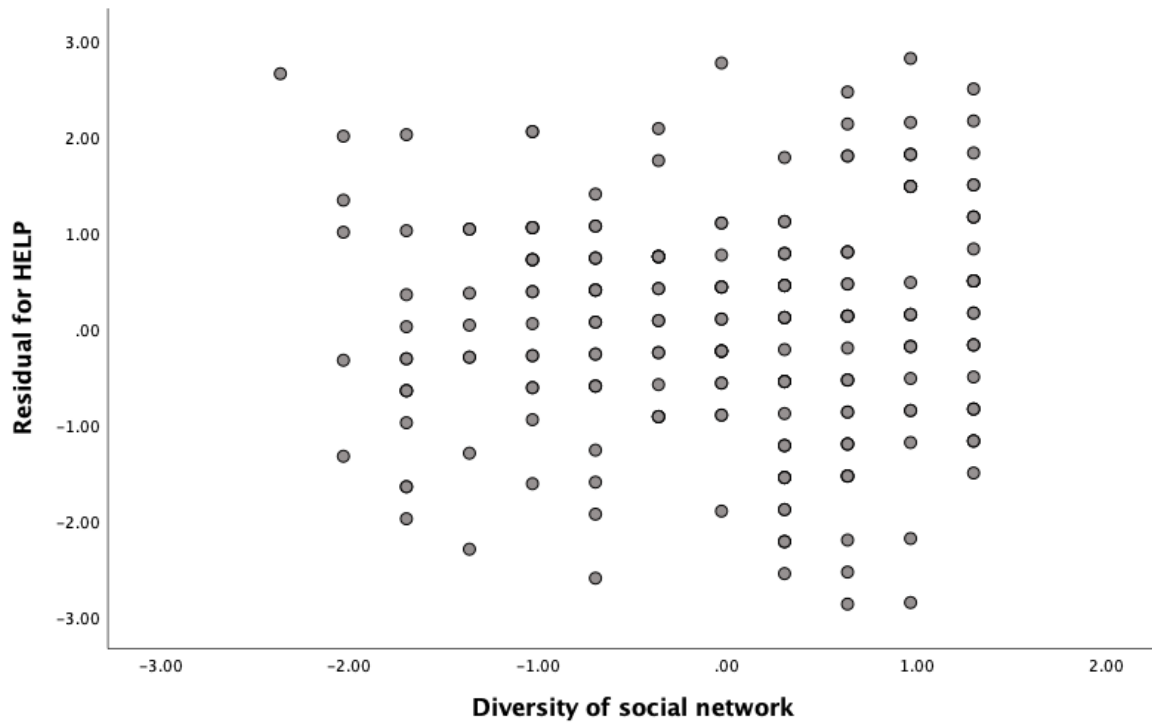
Figuur 3

Scatterplot voor gestandaardiseerde residuen laagopgeleiden met highbrow smaakvoorkeuren

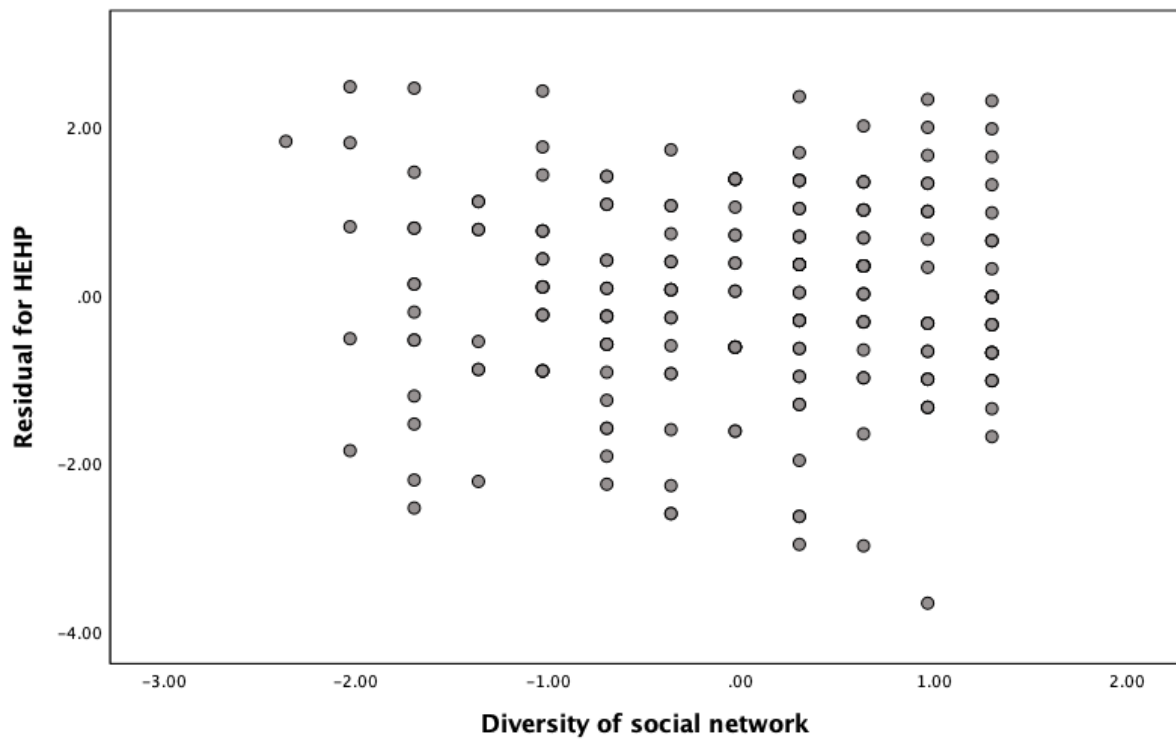
Figuur 4

Scatterplot voor gestandaardiseerde residuen hoogopgeleiden met lowbrow smaakvoorkeuren

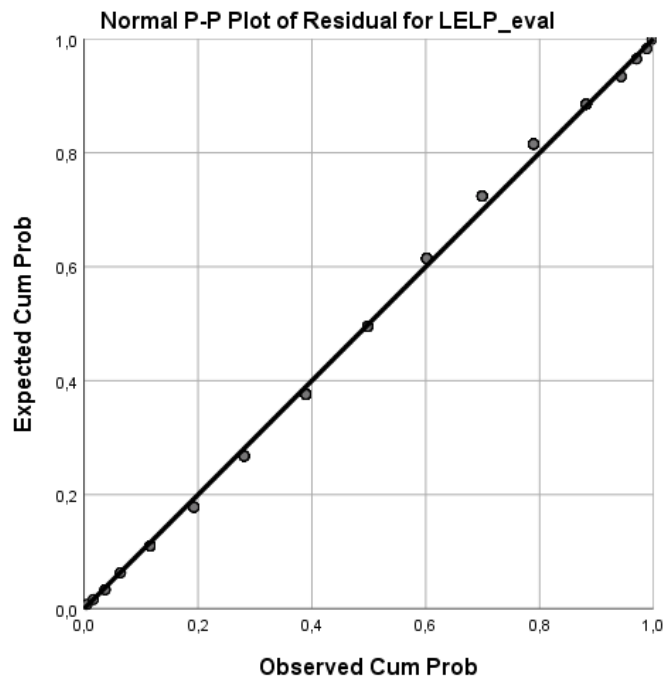
Figuur 5

Scatterplot voor gestandaardiseerde residuen hoogopgeleiden met highbrow smaakvoorkeuren

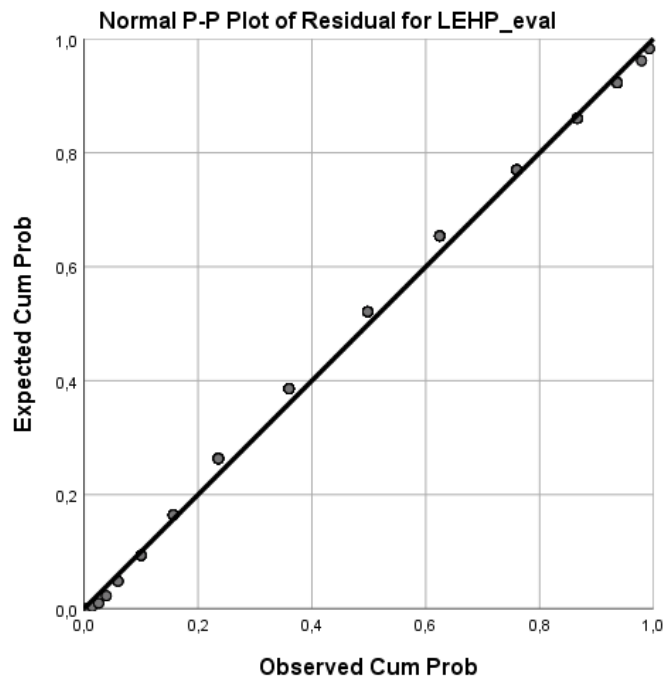
Figuur 6

P-P Plot voor gestandaardiseerde residuen laagopgeleiden met lowbrow smaakvoorkeuren

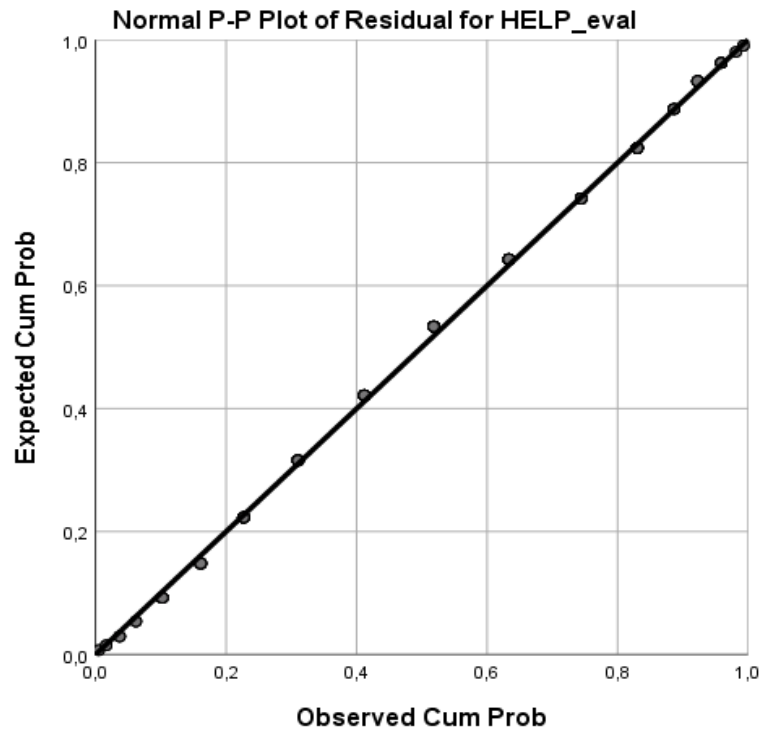
Figuur 7

P-P Plot voor gestandaardiseerde residuen laagopgeleiden met highbrow smaakvoorkeuren

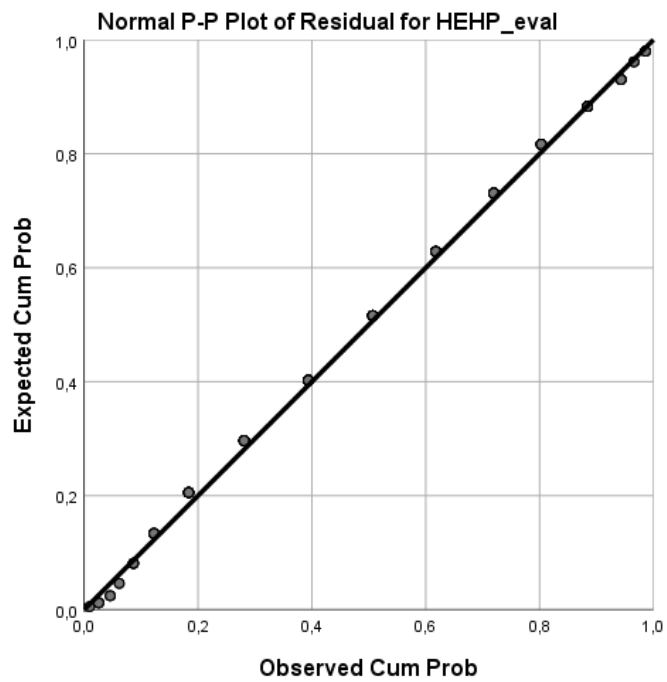
Figuur 8

P-P Plot voor gestandaardiseerde residuen hoogopgeleiden met lowbrow smaakvoorkeuren

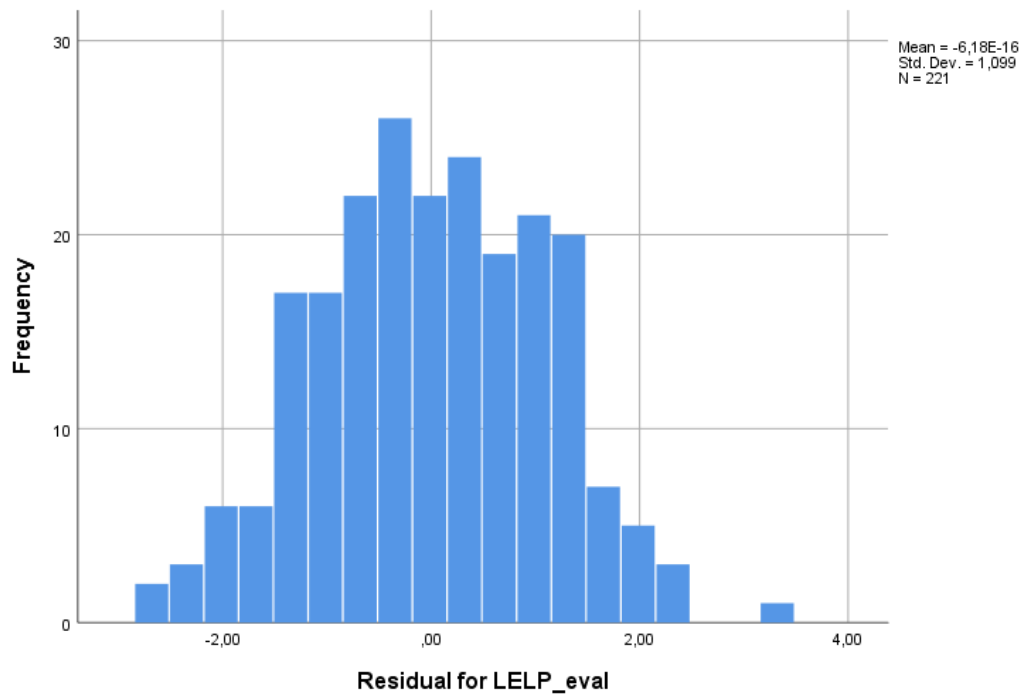
Figuur 9

P-P Plot voor gestandaardiseerde residuen hoogopgeleiden met highbrow smaakvoorkeuren

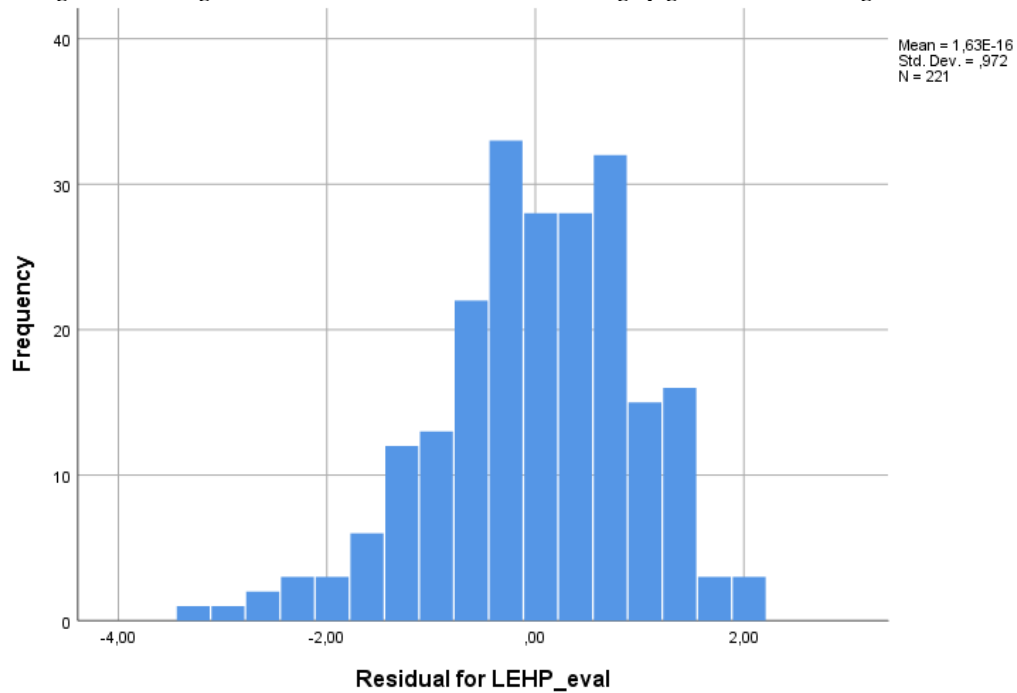
Figuur 10

Histogram voor gestandaardiseerde residuen laagopgeleiden met lowbrow smaakvoorkeuren

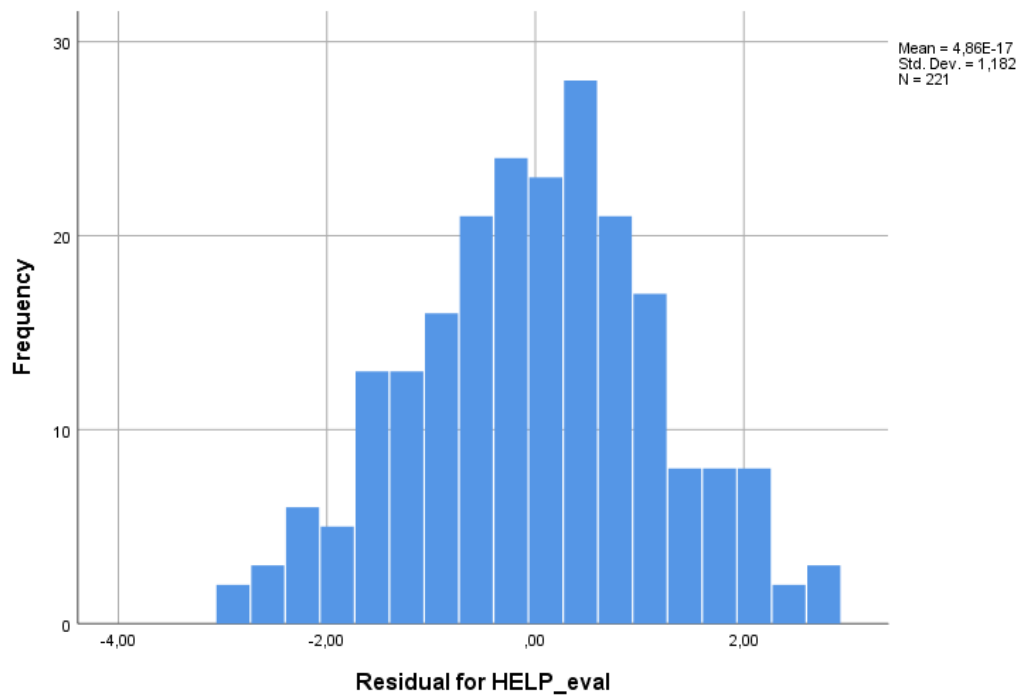
Figuur 11

Histogram voor gestandaardiseerde residuen laagopgeleiden met highbrow smaakvoorkeuren

Figuur 12

Histogram voor gestandaardiseerde residuen hoogopgeleiden met lowbrow smaakvoorkeuren

Figuur 13

Histogram voor gestandaardiseerde residuen hoogopgeleiden met highbrow smaakvoorkeuren

